PRÍRUČKA

CESTOVATEĽSKÁ TALIANČINA

SÁRA ČUPECOVÁ

Jediná cesta, ktorú budete ľutovať,
je tá, na ktorú sa nevydáte.

Táto kniha je určená len pre osobné použitie. Distribúcia, kopírovanie a zverejňovanie je možné len so súhlasom autorky. Všetky práva vyhradené.

© Sára Čupecová, 2025

O MNE

Ciao! Volám sa **Sára** a som **lektorka taliančiny**. Hovorí sa, že sa nemáme predstavovať cez našu profesiu, no to je to, čo ma **definuje úplne najviac**. Áno, ešte dosť rada čítam, prechádzam sa a pijem veľa kávy. No všetko, čo robím, či už v súkromnom alebo pracovnom živote, ma vždy privedie naspäť k Taliansku a taliančine.

Nič ma nedokáže tak nadchnúť a nahnevať v tom istom momente, ako táto krajina a jej ľudia. Je to pre mňa naozaj **láska na celý život**, a to som ružové okuliare dala už dávno dole a vnímam ho cez všetky jeho problémy a neduhy, a verte mi, že Taliansko ich má mnoho, a že naozaj taliansky život nie je **dolce vita**! No o tom inokedy…

Vždy hovorím, že do taliančiny a Talianska som sa zaľúbila **náhodou.** Do Talianska sme s rodinou chodili odmalička, a aj vďaka tomu ho mám **precestované skrz-naskrz**. No moja láska k tejto krajine sa zrodila až vďaka strednej škole - bilingválnemu gymnáziu v Bratislave, ktoré mi dalo príležitosť zažiť si rok na strednej škole v Taliansku, v regióne Abruzzo, malom mestečku **Teramo**.

Profesne som sa taliančine začala venovať na konci strednej školy, kedy som začala s výučbou taliančiny, neskôr som aj vyštudovala vysokú školu so zameraním na taliansky jazyk, a momentálne vediem online jazykovú školu **AMALO**.

MRKNI K NÁM
NA STRÁNKU!

ÚVOD DO PRÍRUČKY

„Chodievame často do Talianska, preto chcem vedieť po taliansky tak, aby som sa dohovoril/a na dovolenke."

Zdá sa vám to povedomé?

Stále častejšie som sa na mojich lekciách taliančiny stretávala so študentmi, ktorých najväčšia motivácia ponoriť sa naplno do tohto krásneho jazyka bolo cestovanie. Taliansko je pre mnohých z nás každoročnou **dovolenkovou destináciou**, a keďže aj vy teraz držíte túto príručku v ruke, dovolím si tvrdiť, že to máte podobne. A pravdepodobne ste si už všimli, že ak chceme v Taliansku niečo vybaviť, bez taliančiny sa jednoducho nezaobídeme.

Preto som sa rozhodla dať dokopy **príručku talianskym jazykom**, šitú **na mieru cestovateľom**. Kapitolu po kapitole si prejdeme **všetko** to, **čo budete** na vašej talianskej dovolenke **potrebovať**. Naučíme sa zorientovať sa v meste, reštaurácií či bare, ukážeme si ako sa niečo opýtať či vypýtať, a ako sa v Taliansku **nestratiť** a **nezblázniť**. A verte mi, že Taliani ocenia každý pokus dohovoriť sa s nimi v ich rodnom jazyku a budu vašimi najväčšími fanúšikmi.

Tak poďme na to!

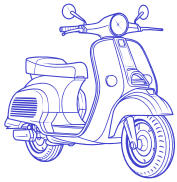

Poznámka k transkripcii

Pri všetkých talianskych slovíčkach nájdete v zátvorkach aj ich **správnu výslovnosť**. Výslovnosť, ktorú uvádzam, je **približná fonetická transkripcia** napísaná tak, aby bola zrozumiteľná pre slovenského a českého čitateľa, a teda nie je napísaná v IPA - medzinárodnej fonetickej abecede.

OBSAH

- **ZÁKLADY JAZYKA** 8
  - Čísla 9
  - Pozdravy 10
  - Dni v týždni 10

- **MESTO** 11
  - Slovná zásoba k mestu 12
  - Navigácia v meste 14
  - Verejná doprava 16
  - Prenájom auta + Cestovanie autom 19
  - Na vlakovej stanici 25
  - Na letisku 29

- **JEDLO** 31
  - Slovná zásoba k jedlu 32
  - V reštaurácií 35
  - V bare 43
  - V zmrzlinárni 46

- **V HOTELI** 49

- **NA PLÁŽI** 54

- **V LEKÁRNI** 56

ZÁKLADY JAZYKA

ČÍSLA

- **0 - zero** [dzéro]
- **1 - uno** [úno]
- **2 - due** [due]
- **3 - tre** [tre]
- **4 - quattro** [kuattro]
- **5 - cinque** [činkue]
- **6 - sei** [sei]
- **7 - sette** [sette]
- **8 - otto** [otto]
- **9 - nove** [nóve]
- **10 - dieci** [diéči]
- **11 - undici** [úndiči]
- **12 - dodici** [dódiči]
- **13 - tredici** [trédiči]
- **14 - quattordici** [kuattórdiči]
- **15 - quindici** [kuindiči]
- **16 - sedici** [sédiči]
- **17 - diciassette** [dičasette]
- **18 - diciotto** [dičotto]
- **19 - diciannove** [dičannóve]

- **20 - venti** [vénti]
- **21 - ventuno** [ventúno]
- **22 - ventidue** [ventidue]
- **23 - ventitre** [ventitré]
- **24 - ventiquattro** [ventikuattro]
- **25 - venticinque** [ventičinkue]
- **26 - ventisei** [ventisei]
- **27 - ventisette** [ventisette]
- **28 - ventotto** [ventotto]
- **29 - ventinove** [ventinóve]
- **30 - trenta** [trénta]
- **40 - quaranta** [kuaránta]
- **50 - cinquanta** [činkuánta]
- **60 - sessanta** [sessanta]
- **70 - settanta** [settanta]
- **80 - ottanta** [ottanta]
- **90 - novanta** [novanta]
- **100 - cento** [čento]
- **200 - duecento** [duečento]
- **300 - trecento** [trečento]

- **1.000 - mille** [mille]
- **2.000 - duemila** [duemíla]
- **3.000 - tremila** [tremíla]
- **1.000.000 - un milione** [un milióne]

IL LESSICO

POZDRAVY – KEĎ PRICHÁDZAME

- **Buongiorno** [buondžórno] - Dobrý deň (používame iba doobeda!)
- **Buon pomeriggio** [buon pomeridžo] - Pekné popoludnie
- **Buonasera** [buonaséra] - Dobrý večer (používame už od poobedia)
- **Ciao** [čao] - Ahoj
- **Salve** [sálve] - Zdravím

POZDRAVY – KEĎ ODCHÁDZAME

- **Arrivederci** [arrivedérči] - Dovidenia
- **Ciao** [čao] - Ahoj
- **Buona giornata** [buóna džornáta] - Pekný deň
- **Buona serata** [buona seráta] - Pekný večer

DNI V TÝŽDNI

- **lunedì** [lunedí] - pondelok
- **martedì** [martedí] - utorok
- **mercoledì** [merkoledí] - streda
- **giovedì** [džovedí] - štvrtok
- **venerdì** [venerdí] - piatok
- **sabato** [sábato] - sobota
- **domenica** [doménika] - nedeľa

V MESTE

IL LESSICO

MESTSKÉ ČASTI A PRIESTORY

- **la città** [la čittá] - mesto
- **il centro** [il čéntro] - centrum
- **il centro storico** [il čéntro stóriko] - historické centrum
- **la periferia** [la periferija] - predmestie, okraj mesta
- **il quartiere** [il kuartjére] - štvrť
- **la zona** [la dzóna] - zóna, oblasť
- **la zona pedonale** [la dzóna pedonále] - pešia zóna

BUDOVY A OBJEKTY V MESTE

- **la casa** [la káza] - dom
- **il palazzo** [il palatso] - budova/palác
- **la chiesa** [la kjéza] - kostol
- **il museo** [il muzeo] - múzeum

- **la scuola** [la skuola] - škola
- **l'università** [luniversitá] - univerzita
- **l'ospedale** [lospedále] - nemocnica
- **la farmacia** [la farmačija] - lekáreň
- **il negozio** [il negocio] - obchod
- **il supermercato** [il supermerkáto] - supermarket
- **il ristorante** [il ristoránte] - reštaurácia
- **il bar** [il bar] - bar
- **la gelateria** [la dželaterija] - zmrzlináreň

- **la tabaccheria** [la tabakkerija] - trafika
- **il centro commerciale** [il čéntro kommerčále] - obchodný dom
- **l'edicola** [ledícola]- novinový stánok
- **la banca** [la bánka] - banka
- **l'ufficio postale** [lufíčo postále] - pošta
- **il municipio/il comune** [il muničipio/il komúne] - mestský úrad

CESTNÁ NAVIGÁCIA

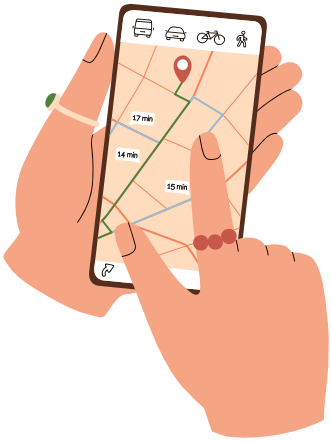

V Taliansku, rovnako ako v každej inej krajine, je užitočné vedieť, ako sa **spýtať na cestu** a ako tomu **porozumieť**. Samozrejme platí, že sa vždy môžeme obrátiť aj na online mapy, ale **Taliani vždy radi pomôžu** (hlavne, keď ovládame aspoň základy taliančiny!) - preto sa nebojte spýtať sa ich (a ktovie, možno vám odporúčia aj nejaké skryté poklady).

IL LESSICO

SPÝTAŤ SA NA CESTU A NAVIGOVAŤ

- **scusi, sa dirmi dov'è ...?** [skúzi, sa dirmi dove-é] - prepáčte, viete mi povedať kde je...?
- **scusi, dov'è ...?** [skúzi, dove-é] - prepáčte, kde je...?
- **è del posto?** [é del pósto] - ste odtiaľto?
- **scusi, può dirmi come arrivare a...** [skúzi, puó dirmi kóme arriváre a] - prepáčte, môžete mi povedať ako sa dostanem do ...
- **giri a destra** [džíri a déstra] - odbočte vpravo
- **giri a sinistra** [džíri a sinístra] - odbočte vľavo
- **vada (sempre) dritto** [váda sémpre dritto] - choďte (stále) rovno
- **prenda [la prima, la seconda...] a destra/sinistra** [prénda la príma, la sekónda a déstra/ sinístra] - odbočte na [prvej, druhej...] vpravo/vľavo
- **prenda l'uscita per...** [prénda lušíta per] - odbočte na výjazd na...
- **torni indietro** [tórni indjétro] - vráťte sa naspäť
- **[il museo] si trova...** [il muzeo si tróva] - [múzem] sa nachádza...

girare a destra

girare a sinistra

andare dritto

tornare indietro

V REŠTAURÁCIÍ

PLATBA ZA SERVIS A TRINGELT

V mnohých talianskych reštauráciach sa stretneme aj s **poplatkom za servis** a **prestieranie**, tzv. **coperto**. Cena sa zvykne pohybovať okolo 2-3€ na osobu a je vždy uvedená aj v menu. Z tohto dôvodu už **netreba nechávať tringelt**, ale môžete.

ÚČET

Účet nám neprinesú automaticky, musíme si ho vypýtať:

- **Il conto, per favore** [il kónto, per favóre].

VODA A CHLIEB

Aj keď Taliani sa vždy pýtajú akú vodu nám donesú, nezabúdajme, že nie je zadarmo, ale normálne sa platí. Naopak chlieb, ktorý prinesú, je už v cene a za ten neplatíme. No nejedzte ho vopred, nechajte si ho po jedle a vytrite ním omáčku, ktorá vám zostane po cestovinách! Je to v Taliansku bežná prax a nazýva sa to **la scarpetta.**

NA ČO SI DAŤ POZOR

- Cappuccino nie je príloha k jedlu a Taliani ho ani nezvyknú piť poobede. To však neznamená, že vy si ho dať nemôžete!
- Parmezán nepatrí na jedlá s rybami.
- Kečup si nepýtajte, kečup sa v Taliansku jedáva maximálne s hranolkami.

Keď si sadneme, čašník nám prinesie menu a keď si vyberieme, môže sa spýtať:

- **Volete ordinare?** - Chcete si objednať?
  [voléte ordináre]
- **Siete pronti?** - Ste pripravení?
  [siéte prónti]
- **Da bere?** - Na pitie?
  [da bére]
- **Da mangiare?** - Na jedenie?
  [da mandžáre]

Keď si chceme **objednať**, môžeme povedať:

- **Vorrei** … - Chcel/a by som …
  [vorrei]
- **Per me** … - Pre mňa …
  [per me]

Keď sme dojedli a dopili a chceme si vypýtať **účet**:

- **Il conto, per favore.** - Účet, prosím.
  [il kónto, per favóre]
- **Possiamo pagare?** - Môžeme zaplatiť?
  [possiamo pagáre]
  - **in contanti** [in kontanti] - v hotovosti
  - **con la carta** [kon la kárta] - kartou

in contanti

con la carta

V LEKÁRNI

IL LESSICO

Keď ideme do lekárne, môžeme použiť jednu z nasledujúcich univerzálnych fráz:

- **Mi servirebbe qualcosa per...** [mi servirebbe kualkóza per]
- **Ho bisogno di qualcosa per...** [o bizoňňo di kualkóza per]

Obidve znamenajú to isté: **Potreboval/a by som niečo na...** A potom už len opíšeme náš problém:

- **il mal di testa** [il mal di tésta] - bolesť hlavy
- **il mal di gola** [il mal di góla] - bolesť hrdla
- **il mal di pancia** [il mal di pánča] - bolesť brucha
- **il raffreddore** [il raffreddóre] - nádcha
- **la tosse** [la tosse] - kašeľ
  - **secca** [sekka] - suchý
  - **grassa** [grassa] - vlhký
- **la febbre** [la febbre] - horúčka
- **l'allergia** [lalerdžia] - alergia
- **una puntura d'insetto** [una puntúra dinsetto] - uštipnutie hmyzom

Takže keď potrebujeme niečo napríklad na kašeľ, povieme jednoducho:

- **Buongiorno, mi servirebbe qualcosa per la tosse.**

PRODUKTY/LIEKY

- **l'antidolorifico** [lantidolorífiko] - liek proti bolesti
- **l'antipiretico** [lantipirétiko] - liek proti horúčke
- **il collirio** [il kollírio] - kvapky do očí
- **lo sciroppo per la tosse** [lo široppo per la tosse] - sirup na kašeľ
- **la crema per ustioni** [la kréma per ustióni] - krém na popáleniny
- **la crema lenitiva** [la kréma lenitíva] - krém proti uštipnutiu
- **il cerotto** [il čerotto] - leukoplast
- **la benda** [la bénda] - obväz
- **il disinfettante** [il dizinfettante] - dezinfekcia

IL TERMOMETRO

A ČO ĎALEJ?

No a teraz **ste pripravení** na vašu taliansku dovolenku!

Napriek tomu, že mnohí z nás do Talianska cestujeme každoročne, existujú stále niektoré veci, ktoré jednoducho nedokážeme pochopiť. Je to tak, Taliansko má svoje **vlastné nepísané pravidlá** (musia byť nepísané, lebo tie písané sa nedodržujú!), funguje úplne inak ako sme zvyknutí, každou návštevou nás dokáže **prekvapiť**, **šokovať**, no zároveň ešte viac **nadchnúť** a spôsobiť, že sa chceme **vrátiť** aj ďalší rok. Vyhľadávame ten pocit, ktorý nám dokáže sprostredkovať iba táto stredozemská krajina.

Taliansko nám však ponúka oveľa viac, ako len to, čo môžeme zažiť na letnej dovolenke, preto buďme zvedaví, zaujímajme sa, majme oči a uši otvorené.

Ak chcete o Taliansku vedieť viac, vypočujte si podcast **Taliansko po slovensky**, ktorého som spoluautorkou.

SPOTIFY

Ak chcete prehĺbiť vaše znalosti v taliančine, mrknite k nám na stránku **www.amalo.sk**.

AMALO WEBSTRÁNKA

am
alo